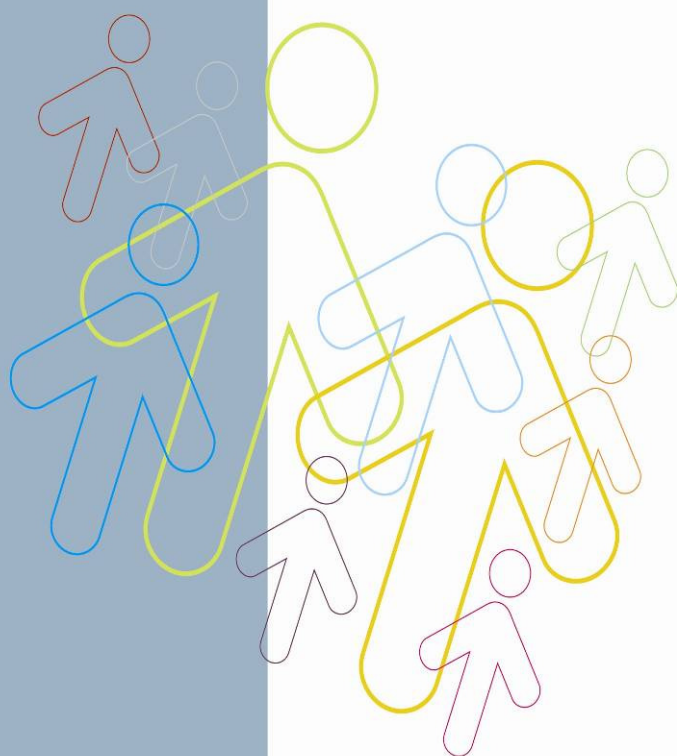

Skoleveiplan for Grindbakken skole

8.oktober 2008

Mobility Oslo

Bedre transportløsninger for din bedrift

Forord

Skoleveiplan for Grindbakken skole er utarbeidet av Norconsult på oppdrag for Oslo kommune ved Samferdselsetaten / Mobility Oslo.

En skoleveiplan er et mobilitetskonsept utarbeidet spesielt for å øke andel gående og syklende til skoler. Planen retter seg direkte mot elevene, og indirekte mot foreldre og lærere. Forslag til tiltak er på barnas premisser, sett ut fra deres ståsted. Målet er å minske avhengigheten av bilbruk ved skolereiser, skape gode holdninger til miljøvennlig transport og å motivere til økt fysisk aktivitet blant barna. Dette kan gi positive ringvirkninger i form av gode holdninger, bedre miljø og bedre trafiksikkerhet

Skoleveiplan for Grindbakken skole er utarbeidet med utgangspunkt i faglige vurderinger og i skolens ønsker for å få utarbeidet planen. Skolen må selv avgjøre hvilke av de foreslåtte tiltak som skal videreutvikles eller realiseres.

Arbeidet er utført av Norconsult AS ved Edel H. Nordang.
Isabella Rudolph og Eva Jensen har vært prosjektansvarlige i Samferdselsetaten/ Mobility Oslo.

Sandvika, 8. oktober 2008

0 Innhold

0	Innhold	3
1	Sammendrag	4
2	Innledning.....	7
2.1	Kort om Skoleveiplaner	7
2.2	Innholdet i planen.....	7
2.3	Hvorfor ønsker Grindbakken skole å utvikle en skoleveiplan?.....	8
2.4	Tryggere skolevei – tilgjengelig støtteapparat	8
3	Skolen og nærmiljøet.....	11
3.1	Fakta om Grindbakken skole	11
3.2	Skolekretsen	12
3.3	Innspill fra skolen/FAU	13
3.4	Infrastruktur ved skolen.....	13
3.5	Skoleveien.....	16
4	Reisevaneundersøkelse	26
4.1	Dagens reisevaner	26
4.2	Hvis barna kunne velge selv	29
4.3	Kommentarer fra foresatte/elever	30
4.4	Oppsummering.....	31
5	Mulige mobilitetstiltak	32
5.1	Hovedutfordringer og mål.....	32
5.2	Generelle tiltak for å nå mål 1: Øke antall elever som går og sykler.....	33
5.3	Generelle tiltak for å nå mål 2: Trafikksikker skolevei	34
5.4	Generelle tiltak for å nå mål 3: Økt kompetanse blant elever og endrede holdninger blant foreldre 34	
6	Anbefaling av mobilitetstiltak	37
6.1	Innledning.....	37
6.2	Gå og sykle	37
6.3	Trafikksikker skolevei	39
6.4	Kompetanse og holdninger	42

1 Sammen drag

Flere og flere barn i Oslo kjøres i bil til og fra skolen. Miljøet rundt skolene preges derfor ofte av kø, kaos og utrygge situasjoner i rushtiden. Barnas fysiske aktivitet reduseres, luftforurensingen øker og den utrygge følelsen opprettholdes så lenge andelen barn som kjøres i bil øker. Mobility Oslo skal bidra til at flere barn går eller sykler til skolen.

Grindbakken skole ønsker å være en foregangsskole på miljø og aktive skolebarn. Skolen er miljøsertifisert og har identifisert følgende forhold som ønskes belyst i en skoleveiplan:

- Kø ved skolen innkjørsel i rushtiden pga at mange barn kjøres til skolen
- Farlige situasjoner i rushtiden
- Bilkjøring til og fra skolen fører til ulemper for naboområder og skolen ønsker å ta ansvar
- Ønsker å få innspill til opplegg for trafikkopplæring i skolen

Grindbakken skole er en barneskole med elever på 1. – 7. trinn. Totalt har skolen ca. 450 elever. Skolen ligger ved enden av Måltrostveien, høyt oppe i den vestre delen av Holmenkollåsen, med utsikt over Oslofjorden, Bogstadvannet og Sørkedalen.

Skolen ligger i høyden, skoleveien er derfor for mange av elevene bratt og kronglete. Vinterstid er det som regel mye snø i området, dette fører til glatte veier og høye brøytekanter som gir smale veibredder. FAU utarbeidet våren 2007 en omfattende rapport vedr. tiltak for bedre trafiksikkerhet i Grindbakken skolekrets.

På bakgrunn av resultater fra reisevaneundersøkelsen, FAUs rapport, samt registreringer og innspill fra skolen foreslås følgende tiltak:

Mobilitetstiltak	Forslag til tiltak
Følgevennordning	Distribuere informasjonsmateriell om følgevennordning. Brosjyre deles ut og informasjonen legges ut på skolens nettsider.
	Orienter og oppfordre på foreldremøter, spesielt viktig med 1. trinn.
	Dele ut klasselister med adresser og telefonnummer, slik at foreldre kan organisere seg.
Motivasjonskampanjer	Fortsette å delta på gå-aksjon og i sykkelkonkurranse.
Snarveier	Registrere hvilke snarveier som benyttes mye (f.eks "barnetråkk"-applikasjonen tidligere beskrevet benyttes). Vurdere behov for evt. vedlikehold eller forbedring av de mest brukte snarveiene.

Sykkelparkering	Sette opp sykkelstativer på to områder: 1) ved parkeringsplass og 2) på øvre plan. Registrere antall som sykler til skolen (dette kan for eksempel være en elevoppgave). Det bør være rom for at noen flere sykler enn antall sykkelparkeringsplasser som etableres. Samtidig bør det vurderes behov for sykkelstativer for de ansatte.
Info til foreldre	Utarbeide et fakta-ark basert på info i Faktaperm om hvorfor barna bør gå og ikke bli kjørt helse- og miljøeffekter (barna synes det er gøy m.m.). Deles ut sammen med info om følgevennordning.
	Utarbeide et kart som viser eventuelt anbefalte gå-/sykkeleruter til skolen. Dersom skolepatrolje etableres, legges dette inn på kartet. Innspill fra elevene: "slik vil vi ha det" kan benyttes som grunnlag.
	Informere om at det er 30 km/t i Måltrostveien.
	Utarbeide <i>Trafikknytt</i> som legges ut på internettssidene for eksempel 4 ganger i året.
	Trafikk tas opp som et eget tema på første foreldremøte.
Infrastrukturtiltak	Sette opp skilt "Barn – skole" i tilknytning til skolen Aktuelle punkt: • Grindbakken, der turvei krysser, • Måltrostveien før Trostefaret • Evt- i Lillevannsveien ved Voksenlia stasjon Kommentar fra Trafikkplanseksjonen i Samferdselsetaten: <i>Fareskiltet "barn" settes normalt bare opp i den veien skolen har adkomst fra. Slik skilting er normalt heller ikke aktuelt i en vei som ligger inne i et område med 30-sone. Oppsett av fareskiltet "barn" i Grindbakken, Måltrostveien og Lillevannsveien er derfor ikke aktuelt.</i>
	Supplere med fartsdumper: • I Voksenkollveien v/ Voksenkollen stasjon (Det skal nylig være etablert en fartshump øst for Voksenkollen stasjon, det bør vurderes om dette er tilstrekkelig) • I Voksenkollveien mellom Thorleif Haugs vei og Voksenåsen* • Måltrostveien ved Trostefaret • Røslungveien • Svarttrostveien • Grindbakken der turvei krysser Vurdere om det er aktuelt med opphøyd gangfelt.

Høy hastighet i Måltrostveien	Måltrostveien er 2 km lang, og er kun skiltet med 30 km/t ved innkjøring fra Ankerveien. Det bør vurderes å supplere med ett skilt, for eksempel ved Trostefaret. Eventuelt kan flere fartshumper etableres. Skolen kan be om at det gjennomføres en fartskontroll..
Dårlig belysning i rundkjøring i enden av Måltrostveien	Ny og oppgradert belysning.
	Anlegge fortau langs Voksenkollveien mellom Arnulf Haugs vei og Hospitsveien*.
	Ved snuplass/bussholdeplass i enden av Arnulf Øverlands vei: Forlenge fortauet på bussholdeplass-siden frem til der turveien starter på andre siden*. Kryssingen kommer da på rettstrekning med bedre sikt. Alternativt be bussene parkere lengre bak på holdeplassen så de ikke hindrer sikt for kjørende.
	Forby parkering i Trostefaret og i Røslyngveien (vurdere evt. om det kun skal gjelde på dagtid).
Stoppunkt	Aktuelle stoppunkt: • Lillevannsveien ved Røslyngveien (er det mulig å få til en stopplomme?). Forutsetter flere fartshumper i Røslyngveien og Svarttostveien. • Hospitsveien før kryss ved Lillevannsveien? • Busslomme <i>Grindbakken</i> i Arnulf Øverlands vei Stoppunkt markeres på statuskart som deles ut
Skolepatrolje	Skolen ønsker skolepatrolje, bl.a. ved Voksenlia stasjon. Her er det pga dårlig sikt ikke forsvarlig med skolepatrolje. Skolen kan etablere foreldrevakter i stedet.
Atkomst	Elever som kommer fra Måltrostveien følger samme vei som kjørende til parkeringsplass inn til skolens område. Oppfordre elever til å benytte sti til venstre for transformator.

* Trafikkplanseksjonen i Samferdselsetaten vurdere tiltaket som aktuelt i forbindelse med Aksjon skolevei 2009 eller senere.

2 Innledning

2.1 Kort om Skoleveiplaner

Flere og flere barn i Oslo kjøres i bil til og fra skolen. Miljøet rundt skolene preges derfor ofte av kø, kaos og utrygge situasjoner i rushtiden. Barnas fysiske aktivitet reduseres, luftforurensingen øker og den utrygge følelsen opprettholdes så lenge andelen barn som kjøres i bil øker.

Mobility Oslo skal bidra til at flere barn går eller sykler til skolen. Dette skaper mer aktive barn, bedre helse og mer bærekraftige transportløsninger for skolereiser. Alle barneskolene i Oslo kommune ble i 2007 tilbudt gratis mobilitetsrådgivning. Gjennom utarbeidelse av skoleveiplaner vil skolene få oversikt over reisemønsteret blant sine elever og en spesialtilpasset tiltakspakke som skal bidra til at flere av elevene går, sykler eller reiser kollektivt til skolen.

Målet med skoleveiplaner er:

- Mindre bilbruk til og fra skolene med tilhørende miljøeffekter
- Gode holdninger til miljøvennlig transport blant barn, foreldre og lærere
- Bedre helse og mer fysisk aktivitet blant barna

2.2 Innholdet i planen

Grindbakken skole har søkt Mobility Oslo om å få utarbeidet denne rapporten. Forslaget til skoleveiplan for Grindbakken skole inneholder grunnlagsdata til arbeidet med å finne riktige mobilitetstiltak. Følgende er gjort:

- Innhenting av reisevanedata
- Analyse av reisevaneundersøkelse, levert i form av egen rapport
- Befaring av området
- Møte med skolen og foreldreutvalget (FAU)
- Kontakt per telefon og e-post
- Forslag til tiltak

I tillegg er det utarbeidet forslag til ulike pedagogiske undervisningsopplegg og tips til hvordan skolen kan øke kompetansen og endre holdninger hos sine elever i forhold til å gå til skolen. Resultatet av dette arbeidet blir lagt frem for personalet på en egen samling, og er kun kort presentert i denne rapporten. Samlet gir dette Mobility Oslo et grunnlag for å anbefale effektive mobilitetstiltak for elever, foreldre og ansatte ved Grindbakken skole.

Skoleveiplanen foreslår både mobilitetstiltak og infrastrukturtiltak. Det er innenfor rammene for Mobility Oslo-prosjektet og utarbeidelse av Skoleveiplanene ikke budsjett for å gjennomføre infrastrukturtiltak. Dersom det ønskes å gå videre med gjennomføring av konkrete infrastrukturtiltak, må tiltakene meldes inn gjennom Utdanningsetaten (se beskrivelse avsnitt 2.4) evt. andre støtteordninger.

2.3 Hvorfor ønsker Grindbakken skole å utvikle en skoleveiplan?

Grindbakken skole ønsker å være en foregangsskole på miljø og aktive skolebarn. Skolen er miljøsertifisert og har identifisert følgende forhold som ønskes belyst i en skoleveiplan:

- Kø ved skolen innkjørsel i rushtiden pga at mange barn kjøres til skolen
- Farlige situasjoner i rushtiden
- Bilkjøring til og fra skolen fører til ulemper for naboer og skolen ønsker å ta ansvar
- Ønsker å få innspill til opplegg for trafikkopplæring i skolen

Gevinst på områdenivå

Redusert bilkjøring ved skolen gir en mer trafiksikker situasjon for elevene på vei til og fra skolen. Reduserte miljøulempen for nærområdet.

Gevinst på institusjonsnivå

Økt fysisk aktivitet gir mindre sykefravær og mer opplagte elever.

Gevinst på individnivå

På individnivå vil mer fysisk aktivitet ha en klar helseeffekt. Å gå til skolen er en positiv sosial aktivitet og barna får økt trafikkerfaring

2.4 Tryggere skolevei – tilgjengelig støtteapparat

Trygg trafikk (www.tryggtrafikk.no)

Trygg Trafikk er en landsdekkende medlemsorganisasjon for det frivillige trafiksikkerhetsarbeidet i Norge, og skal fungere som et bindeledd mellom frivillige aktører og de offentlige myndighetene som har ansvar for trafiksikkerheten.

Aktive skolebarn (www.aktiveskolebarn.no)

Aktive skolebarn er et samarbeidsprogram mellom Sosial- og helsedirektoratet, Statens Vegvesen, Trygg Trafikk og politiet. Prosjektets hovedmål er å få flere barn til å bruke skoleveien på en trygg og aktiv måte. Gjennom informasjon på nett og papir, utsendelser til FAU og ved å arrangere konkurranser stimuleres barna til økt fysisk aktivitet på en trygg skolevei.

Aksjon skolestart

Aksjonen gjennomføres i ukene før og etter skolestart. Målet med aksjonen er å øke sikkerheten på skoleveien og gjøre byens borgere oppmerksom på at det er skolestart.

- Politiet setter ekstra fokus på trafikkadferd rundt skolene.

- Trafikketaten deler ut grønne caps til alle skolestartere og informasjon til foreldre. Etaten utfører også parkeringskontroll og -veiledning ved skolene.
- Statens vegvesen kontrollerer og veileder om bruk av bilbelte og sikring av barn i bil.

Samferdselsetaten sørger for skolestartskilting ved enkelte skoler og oppmerking av gangfelt ved flest mulig skoler. Etaten oppfordrer også byens befolkning til å klippe vegetasjon på egen tomt som kan hindre sikt.

Skolepatruljen i Oslo

Skolepatruljen består av elever på 7. trinn som hjelper yngre medelever på vei til skolen. De stiller opp før skoletid for å løse sine medelever trygt over gaten. Skolepatruljen er uniformert med oransje vester og flagg, og får grundig opplæring før de settes i tjeneste. Omtrent 60 av barneskolene i Oslo har skolepatrulje. Rundt 1500 elever deltar i skolepatruljen hvert år.

Trafikkopplæringsseksjonen i Trafikketaten administrerer, godkjenner og kontrollerer jevnlig skolepatruljevirkksomheten ved den enkelte skole i Oslo. Siden starten i 1952, har det aldri skjedd alvorlige ulykker der skolepatruljen har stått.

Barnetråkk

Norsk Form har i samarbeid med Statens kartverk utviklet en forenklet metode for å registrere hvor barn og unge ferdes. Metoden heter Digitalt barnetråkk, og er nå tilgjengelig for alle norske kommuner. Barn og unge kan ved hjelp av en nettløsning tegne inn skoleveien, markere hvor de oppholder seg, hvilke plasser de unngår og hvilke fysiske forandringer i nærmiljøet som står øverst på ønskelista. Etterpå legges informasjonen fra barn på 6. og 9. trinn inn i et samlet digitalt kart og skal tas i bruk i den kommunale planleggingen.

Gå inn på www.statkart.no og søk på *barnetråkk*.

Infrastrukturtiltak – offentlige midler

Aksjon skolevei

Aksjon skolevei så dagens lys allerede i 1971 da Skolestyret i Oslo opprettet en komité til utredning av spørsmål om sikring av skoleveiene. Utredning og innstilling ble fremlagt i 1974. Skolestyret vedtok på bakgrunn av dette å opprette et samarbeidsutvalg for sikring av skoleveiene. Samferdselsetaten leder prosjektet og samarbeider med Oslo Politi, Trafikketaten, Utdanningsetaten, Statens vegvesen, Oslo Sporveier og Trygg Trafikk. Utdanningsetaten er kontaktleddet mot ca. 140 grunnskoler i Oslo.

Aksjon skolevei bidrar til tryggere skoleveier i form av utbedring av fortau, bygging av nye fortau, gang-/sykkelvei, trafikkskilt, trafikksignalanlegg, gangbruer, oppmerking, humper, opphøyde gangfelt, m.m. Ønsker om nye trafikksikkerhetstiltak for sikring av skolevei må sendes skriftlig til Utdanningsetaten v/Underutvalg for sikring av skoleveier (USS), et utvalg underlagt Samferdselsetaten. Aksjon skolevei er en budsjettpost i Samferdselsetaten. Henvendelser fra skoler (lærere, elever, FAU, rektor) må gå gjennom skolens rektor, som sender henvendelsen til Utdanningsetaten for videresending til USS.

Eksempler på ønsker om nye tiltak kan være:

- ny fartshump
- nye gangfelt
- omgjøring av gangfelt til opphøyd gangfelt
- nytt fortau
- endring av parkeringsregulering
- endring av fartsregulering
- ny gatebelysning

Mobility Oslo (www.mobilityoslo.no)

Samferdselsetaten har opprettet en tilskuddsordning i sammenheng med rådgivningstjenesten Mobility Oslo. Private og offentlige virksomheter lokalisert i Oslo som implementerer et mobilitetskonsept i samråd med Mobility Oslo kan søke om støtte. (Definisjonen private og offentlige virksomheter omfatter også utdanningsinstitusjoner)

Det kan søkes om tilskudd til tiltak som fremmer miljøeffektive arbeids- og tjenestereiser. For eksempel:

- Etablering av direkte/sikre adkomster for gående og syklende
- Tilrettelegging for syklistar (for eksempel tilskudd til sykkelstativer osv.)

Infrastrukturtiltak – private midler

Gjensidigestiftelsen

Gjensidigestiftelsens formål er å skape **trygghet** og **helse**. Hvert år deles inntil 25 prosent av stiftelsens ubytte ut. Våren 2008 ble det delt ut 100 millioner kroner.

www.gjensidige.no :

Midlene som deles ut gjennom fondet skal primært gå til aktiviteter og prosjekter som bedrer og sikrer hverdagen til folk flest eller utvalgte målgrupper. "Vel hjem" er tema for Gjensidigestiftelsens satsingsområde. Forebyggende tiltak i veitrafikken hører selvsagt inn under "Vel hjem", men de er åpne for frie tolkninger av begrepet. Det viktigste er at det er en god idé eller et godt forslag som mange vil ha nytte og glede av over tid. Det vil bli lagt vekt på nytenking og gjennomføringsevne. Tenk stort og fritt!

Alle kan søke, uavhengig av om man er kunde i Gjensidige eller ikke. Det kan søkes om midler til **prosjekt** som fremmer **trygghet** og **helse**. Tiltakene må være forebyggende, utviklende, engasjerende og samfunnsbyggende.

3 gode grunner til å gå til skolen:

Det er miljøvennlig

Det er moro

Du får frisk luft og blir sprek

Og som en bonus: Du blir en glad og flink elev!

3 Skolen og nærmiljøet

3.1 Fakta om Grindbakken skole

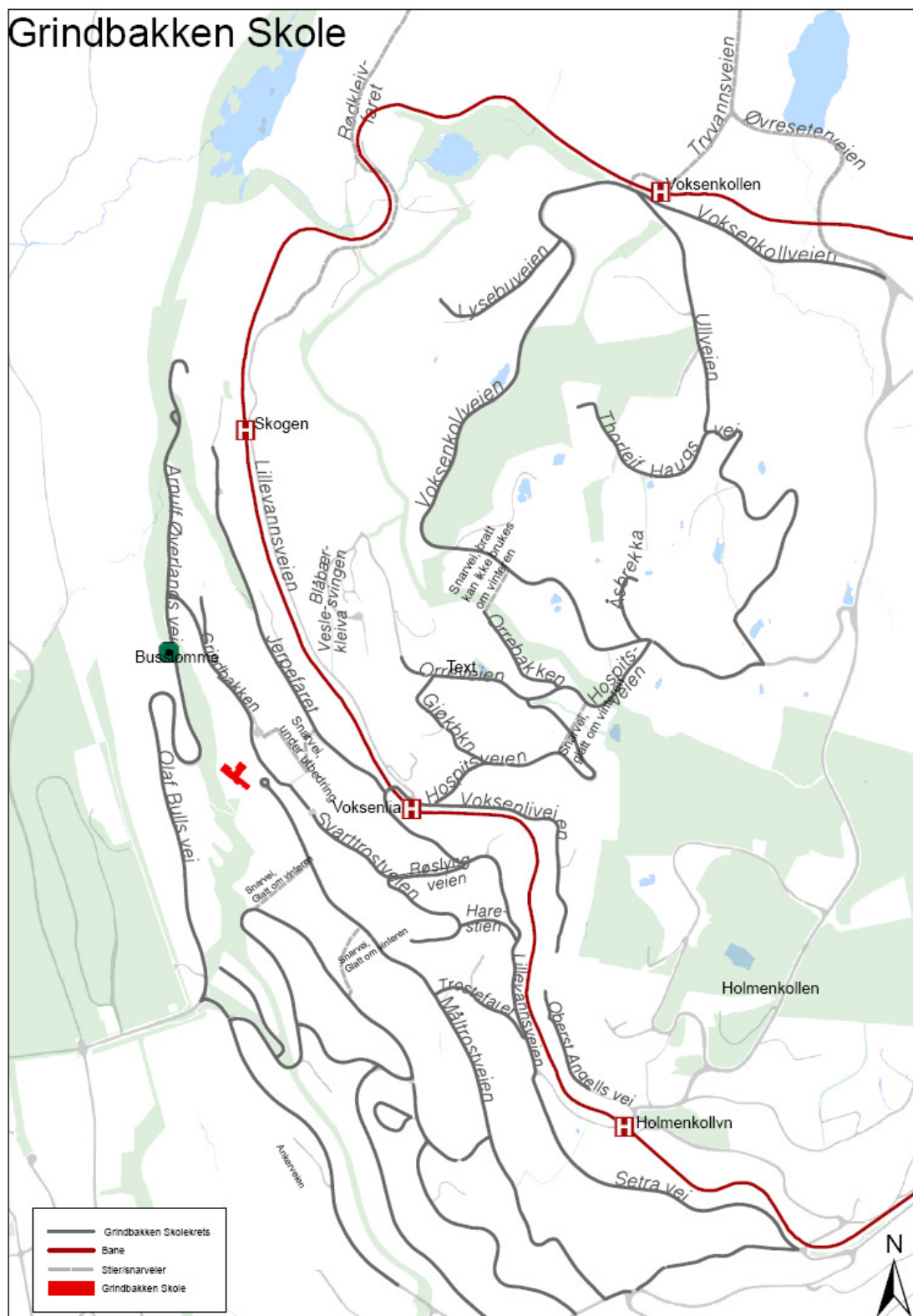
Grindbakken skole er en barneskole med elever på 1. – 7. trinn. Totalt har skolen ca. 450 elever. Skolen ligger ved enden av Måltrostveien, høyt oppe i den vestre delen av Holmenkollåsen, med utsikt over Oslofjorden, Bogstadvannet og Sørkedalen.

Figur 1: Oversiktskart (www.gulesider.no)

3.2 Skolekretsen

Oslo kommune har ikke faste skolekretser, men veiledende inntaksområder (skolegrenser) for alle ordinære grunnskoler. Området som omfatter elevene ved skolen er vist i figur 2. Skolekretsen rommer hele Holmenkollåsen fra Voksenkollen og sydover til Ankerveien og Bogstad i vest. Arealmessig er den relativ stor i forhold til andre skolekretser i Oslo. Dersom man trekker en tenkt linje gjennom Grindbakken og Måltrostveien, bor ca. 350 av elevene på oversiden (nordøst) og ca. 100 på nedsiden (nordvest) av skolen.

Figur 2: Oversiktskart over skolekretsen for Grindbakken skole (utarbeidet av Samferdselsetaten 2008)

3.3 Innspill fra skolen/FAU

Skolen og FAU jobber aktivt med å motivere elever til å gå eller sykle til og fra skolen. Farlige skoleveier fører imidlertid til at foreldre kjører barna sine til skolen i stedet for å la de gå. Stor trafikk gjør at mange av de smale veiene blir enda mer utrygge å gå på for elevene. Trafikksituasjonen foran inngangen til skolen om morgenen er kaotisk.

For elever i 1. trinn som bor lengre enn 2 km fra skolen, er det innført drosjeordninger. Alle elever med mer enn 4 km får trikkekort. I fjor opplevde skolen, for første gang, at noen foreldre til elever på 2. trinn søkte om drosje med begrunnelse i ekstra farlig skolevei (jfr. Opplæringsloven). De fikk avslag fra skolen, anket, og fikk medhold av Fylkesmannen. Derfor har skolen for første gang måttet innvilge drosje til barn i 2. trinn i fjor, og nå 3. trinn i år. Dette gjelder (foreløpig) kun noen få.

Skolen og FAU har i flere år jobbet for at trafikksikkerheten langs skoleveiene skal være tilfredsstillende. FAU utarbeidet i februar 2007 en rapport med forslag til tiltak for å bedre trafikksikkerheten innenfor skolekretsen. Det ble sendt inn en søknad til Utdanningsetaten i Oslo om gjennomføring av tiltakene. Noen av tiltakene er gjennomført, i hovedsak etablering av fartshumper.

3.4 Infrastruktur ved skolen

Figur 3: Området ved skolen (www.gulesider.no, manipulert bilde)

Skolen består av tre bygninger, fordelt på to nivåer. Øverste nivå har atkomst fra Grindbakken, nederste nivå fra Måltrostveien. Grindbakken og Måltrostveien er blindveier som ender i snu plass. Grindbakken barnehage holder til i underetasjen i skolens hovedbygning i enden av Måltrostveien.

Parkeringsplass ved skolen har innkjøring fra rundkjøringen i enden av Måltrostveien. Parkeringsplassen benyttes av ansatte ved skolen, SFO og barnehagen. I tillegg parkeres det langs Måltrostveien like før rundkjøring. I forbindelse med bringing og henting av barn på skolen og i barnehage, blir Måltrostveien hardt belastet. Det er oppført sykkelstativer ved parkeringsplass. Det er imidlertid ikke tilstrekkelig med plasser til å dekke behovet.

Bilde 1 (venstre): Innkjøring til skolens parkeringsplass

Bilde 2 (høyre): Parkering langs Måltrostveien

Det er flere gangveier og stier i tilknytning til skolen. Gangvei nedenfor skolen (mot Olaf Bulls vei), og gangveier som forbinder Måltrostveien, Svarttrostveien og Grindbakken, er etablerte gangveier som strøs og vedlikeholdes av kommunen.

Bilde 3 (venstre): Gangvei fra Svarttrostveien

Bilde 4 (høyre): Gangvei sør for skolen

Siksak-stien mellom Grindbakken og Jerpefaret benyttes av mange barn som bor på oversiden av skolen. Stien er i dag ikke godkjent som farbar vei på vinterstid. I følge skolen er det imidlertid bevilget midler til en omfattende oppgradering av stien.

Bilde 5: Siksak-stien

3.5 Skoleveien

Vurderingene som følger er basert på informasjon fra skolen og FAU, samt på egne registreringer. Spesielle forhold som påpekes av foreldre er beskrevet i neste kapittel, *Reisevaneundersøkelse*.

Skolen ligger i høyden, skoleveien er derfor for mange av elevene bratt og kronglete. Vinterstid er det som regel mye snø i området, dette fører til glatte veier og høye brøytekanter som gir smale veibredder. Langs hovedveiene i området er det stort sett skiltet 40 km/t. Langs de øvrige bolig gatene er det 30 km/t-soner. Bolig gatene er i hovedsak smale og uten fortau.

Skolens ønsker om tiltak

FAU utarbeidet våren 2007 en omfattende rapport vedr. tiltak for bedre trafiksikkerhet i Grindbakken skolekrets. I det følgende er de foreslåtte tiltakene kort beskrevet, samt status for tiltakene.

Innkjøring til Grindbakken skole:

Innkjøringen til skolen sammenfaller med elevenes adkomst til skolen. Mange parkerer langs Måltrostveien, da det ikke er plass på skolens parkeringsplass.

FAU: Innkjøringen til parkeringsplassen ønskes atskilt fra barnas adkomst til skolegården og parkeringsplassen utvides slik at den har kapasitet for flere biler.

Status: Det er ikke gjennomført tiltak. Eventuelle tiltak innenfor skoleområdet er skolens ansvar og kan ikke dekkes gjennom Samferdselsetatens budsjetter øremerket trafiksikkerhetstiltak.

Belysning i rundkjøring ved skolen:

Skolen/ FAU har gjort flere henvendelser til Samferdselsetaten og Hafslund vedrørende mulighet for ny og oppgradert belysning i rundkjøringen i enden av Måltrostveien.

Status: Det er ikke gjennomført tiltak.

Måltrostveien ved Trostefaret:

Mange elever går via Trostefaret og krysser Måltrostveien på vei til og fra skolen. Det er ingen fartsdempende tiltak for trafikk som kommer fra skolen på vei ut Måltrostveien.

FAU: Opphøyet gangfelt ønskes etablert rett før Trostefaret (retning fra skolen). Alternativt en effektiv, markert fartshump i Måltrostveien før Trostefaret for trafikk ut fra området.

Status: Det er ikke gjennomført tiltak.

Måltrostveien forøvrig:

Måltrostveien er ca. 2 km lang. Veggen har 30 km/t fartsgrense, og har fartshumper langs hele strekningen.. Veien er smal og har ikke fortau mellom Ankerveien og Trostefaret. Parkerte biler, bl.a. i tilknytning til en barnehage, gjør veien uoversiktlig. Situasjonen forverres på vinterstid når det er brøytekanter.

FAU: Fortau langs hele Måltrostveien ønskes etablert, sekundært ønskes flere markerte fartshumper, tydelige skilt 30 km/t og "Skolevei – kjør sakte".

Status: Det er ikke gjennomført tiltak.

Trostefaret:

Veien er en forbindelsesvei mellom Lillevannsveien og Måltrostveien. Veien er smal og bratt og det står ofte parkerte biler langs veien. Om vinteren kan den være glatt. Veien er skiltet 30 km/t og har en fartshump.

Bilde 6: Trostefaret

FAU: Det ønskes tydelig skilting "Skolevei – kjør sakte" på toppen av Trostefaret ved Lillevannsveien. Flere markerte fartshumper i hele Trostefaret. Parkering forbudt på vinterstid ville lettet måkearbeidet mye!

Status: Det er ikke gjennomført tiltak

Røslyngveien/Svarttrostveien:

Både Røslyng veien og Svarttrostveien er smale veger uten fortau. Vegene er skiltet 30 km/t, men det er kun anlagt en fartshump i Røslyngveien.

Bilde 7 (venstre): Røslyngveien

Bilde 8 (høyre oppe): Svarttrostveien

Bilde 9 (høyre nede): Svarttrostveien har ensidig fortau det siste stykket før snuplass

FAU: Tydelig skilting "Skolevei – kjør sakte" på toppen av Røslyngveien. Vurdering av muligheter for å anlegge fortau. Alternativt fartshumper flere steder i disse veiene, spesielt der det er uoversiktlige kurver.

Status: Det er ikke gjennomført tiltak

Lillevannsveien (nord for T-banelinje):

Lillevannsveien er en blindvei med bl.a. mange boenheter, barnehage og hotell. Veien mangler fortau langs store deler av veien.

Bilde 10 (venstre): Lillevannsveien, fortau er delvis ferdigstilt

Bilde 11 (høyre): Deler av Lillevannsveien har ikke fortau

Bilde 12 (venstre): Lillevannsveien ved Skogen stasjon, mot sør

Bilde 13 (høyre): Lillevannsveien ved Skogen stasjon, mot nord

FAU: Fortauet som er delvis ferdigstilt i store deler av det aktuelle området ønskes ferdigstilt. Det mangler fortau fra nr. 67 til nr. 49, det ønskes etablert fortau også langs denne strekningen. Videre ønskes fartsgrensen reduseres til maks 40 km/t i hele veien og 30km/t forbi Skogen stasjon, gjerne ved hjelp av fartshumper.

Et opphøyet gangfelt ved Skogen stasjon ville sikret barn og voksne til og fra stasjonen og til og fra en turvei ned mot Grindbakken skole. Skilt "Skolevei - barn krysser" eller lignende før og etter Skogen stasjon er også et ønsket tiltak.

Status: Det er nylig anlagt en hump i Lillevannsveien sør for Skogen stasjon. I tillegg ble fartsgrensen på 40 km/t forlenget noe (det er nå fartsgrense 40 km/t ved Skogen stasjon) og det er innført 30-sone i øvre del av veien. Manglende fortau på strekningen blir ihht. Samferdselsetaten ikke prioritert, men delvis ferdigstilt fortau langs deler av strekningen skal asfalteres.

Voksenkollveien ved Hospitsveien:

Voksenkollen-området er utbygd forholdsvis raskt. Elever fra boligområde i Thorleif Haugs vei og Voksenkolltunet i Voksenkollveien følger Voksenkollveien og videre i Hospitsveien til skolen. Det er anlagt fortau langs Thorleif Haugs vei, men ikke langs Voksenkollveien. Voksenkollveien er forholdsvis hardt belastet med trafikk i forbindelse med Soria Moria hotell og diverse konferansesentre m.m. Voksenkollveien hadde ved utarbeidelse av FAU's rapport 50 km/t.

FAU: Voksenkollveien ønskes skiltet til 30 km/t i hele eller deler av veien, samt fartshumper ønskes etablert. Ved kryss ønskes skilt som varsler "Skolevei – kjør sakte" eller lignende. Opphøyd gangfelt i Voksenkollveien før og etter krysset til Hospitsveien.

Status: Det er nå skiltet 30 km/t sone i Voksenkollveien fra før Thorleif Haugs vei til etter Voksenåsen. Det er kun etablert en fartshump, mellom Thorleif Haugs vei og Hospitsveien. Forholdsvis bred veg mellom Hospitsveien og Voksenåsen, innbyr til stor fart i begge retninger.

Bilde 14 (venstre) Thorleif Haugs vei

Bilde 15 (høyre) Krysset Voksenkollveien x Hospitsveien

Bilde 16 (venstre): Hospitsveien har ensidig fortau

Bilde 17 (høyre): Fartshump er etablert mellom Hospitsveien og Thorleif Haugs vei

Ullveien - Voksenkollen stasjon

Det er mange elever på nyetablerte tun ved Voksenåsen. Elevene her benytter t-banen. Ullveien ned til stasjonen ligger i bratt bakke. Vegen blir smal vinterstid når den brøytes. Det er relativt stor trafikk til Voksenåsen Astma og allergisenter samt til Voksenåsen hotell og konferansesenter.

FAU: Fortau ønskes etablert fra boliggunene i Ullveien og Voksenkollveien til t-bane stasjonen. Videre et opphøyet gangfelt over Ullveien/Voksenkollveien.

Status: Det er nå etablert 30 km/t-sone langs Holmenkollveien/Voksenkollveien fra før krysset ved Ullveien frem til boliggun etter Lysebuveien. Det er etablert en fartsdump midt på strekningen, samt nylig en fartshump øst for Voksenkollen stasjon.

Bilde 18: Ullveien i retning Voksenåsen stasjon

Bilde 19 (venstre): Krysset Voksenkollveien x Ullveien

Bilde 20 (høyre): Fartshump er etablert i Voksenkollveien mellom Voksenåsen stasjon og Lysebuveien

Voksenlia stasjon:

I Lillevannsveien er det i dag fartsgrense 40 km/t. Ved Voksenlia stasjon er det to gangkryssinger til Jerpefaret, samt en fartshump. Det er et opphøyd gangfelt i krysset der Hospitsveien starter.

FAU: Farten i Lillevannsveien, fra før Hospitsveien til etter Jerpefaret, ønskes redusert til 30 km/t.

Fotgjengerfeltet i Hospitsveien og ved Jerpefaret ønskes oppgradert til opphøyde fotgjengerfelt med tydelig merking "Skolevei – kjør sakte" eller lignende.

Status: Samferdselsetaten ønsker ikke å redusere skiltet hastighet, da det på grunn av kurvatur er vanskelig å holde høyere hastighet enn 30 km/t. I Hospitsveien er det en fartshump ved gangfelt før krysset mot Lillevannsveien.

Etter utarbeidelse av rapporten ble det søkt om midler til etablering av gjerde under brua ved Voksenlia stasjon. Skolen ble bl.a. bevilget 15.000 kr. fra Gjensidigefondet (nå Gjensidigestiftelsen). Gjerdet sikrer snarvei som benyttes av elever.

Bilde 21: Fotgjengerovergang og fartshump i krysset Hospitsveien x Lillevannsveien

Bilde 22 (venstre): Gangfelt over lillevannsveien til Jerpefaret

Bilde 23 (høyre): Undergang T-bane (nyopsatt gjerde til venstre under brua)

Grindbakken:

Grindbakken har regulert fartsgrense 30 km/t. Det er ingen fartshumper langs veien. Der turveien treffer utkjøringen fra nr. 18 – 42 er trafikkbildet uoversiktlig pga parkering og at veien ligger i kurve. Mange elever krysser Grindbakken for å komme på fortauet på motsatt side av vegen.

FAU: Opphøyet fotgjengerfelt ønskes etablert ved Grindbakken nr. 18. Alternativt skilt "All stans forbudt" på et tilstrekkelig langt stykke av veien i kombinasjon med effektive fartshumper på hver side av krysningspunktet..

Bilde 24 (venstre): Grindbakken og gangvei

Bilde 25 (venstre): Mange parkerte biler langs Grindbakken

Status. Det er ikke gjennomført tiltak

Olaf Bulls vei:

Olaf Bulls vei er en vei med ca. 600 boenheter i tillegg til Grindbakken skole og barnehage. Det er skiltet 40 km/t som øvre fartsgrense. Før fotgjengerfelt ved nr. 14, er det en fartshump, men ikke ovenfor fotgjengerfeltet. For kjørende på vei nedover mot fotgjengerfeltet kan det være vanskelig å se fotgjengere som kommer fra nedsiden av vegen.

FAU: Det ønskes etablert en fartshump før fotgjengerfeltet ved Olaf Bullsvei 14, retning sentrum.

Bilde 26: Gangfelt over Olaf Bulls vei. Fartshumper er etablert nedenfor gangfelt.

Status: Det er ikke gjennomført tiltak. Da veien er busstrasé ønskes ikke ytterligere fartsdemping.

Tilbakemelding fra Samferdselsetaten

Skolen har fått tilbakemelding fra Samferdselsetaten. I det følgende er generelle tilbakemeldinger oppsummert:

Skilt med tekst "Skolevei – kjør sakte", "Barn leker" og lignende er private skilt. Slik skilting kan legalisere/oppfordre barn til å leke i veien og tillates ikke oppsatt i offentlig vei. Det offentlige fareskiltet "Barn" skal kun anvendes i umiddelbar nærhet av anlegg for barn, som skoler og barnehager langs større samleveier. I boligveier med fartsgrensesone 30 km/t kommer slik skilting sjelden til anvendelse. I boligveier ferdes det barn så å si overalt og nesten alle kjørende er lokalkjente og kjenner de stedlige forhold godt. I boligveier vil skilting av denne grunn ha liten effekt på kjøreatferden. Unødig bruk av skilt medfører at respekten svekkes og skilt bør derfor kun settes opp der det er reelt behov.

Skiltnormalene har regler for skilting av "30-sone". Disse regler sier at skilt kun skal settes opp i begynnelsen av veier som fører inn til det området som er fartssonet. Når et 30-sone skilt er passert, gjelder fartsgrensen på 30 km/t helt til man passerer et skilt "Slutt på 30-sone". Det er ikke aktuelt å supplere med flere fartsskilt inne i en sone.

I nye retningslinjer for sikring av kryssingssteder anbefales ikke gangfelt i veier med en trafikkmengde som Voksenkollveien ved Voksenkollen stasjon og Lillevansveien ved Skogen stasjon. Et gangfelt er ikke å anse som noe trafiksikkerhetstiltak, men som et fremkommelighetstiltak for fotgjengere på steder trafikken er så stor at det er vanskelig å finne tilstrekkelig store luker for å krysse veien. Generelt er fotgjengere mer forsiktig og ser seg bedre for ved kryssing av veien når gangfelt ikke er merket. Ikke alle kjørende overholder vikeplikten for fotgjengere og da kan et gangfelt virke mot sin hensikt.

Opparbeidelse av fortau er kostbart. Fortau i boligveier med 30-sone, og blir normalt nedprioritert, til fordel for manglende fortau i veier med større trafikk og høyere fartsgrense.

Øvrige forhold langs skoleveien:

Hospitsveien

Hospitsveien mangler fortau langs deler av vegen, fra Orreveien og sørover til skarp kurve. Vegen er smal og bratt. Elever som kommer nordfra ned Hospitsveien benytter snarveier forbi de krappeste kurvene i Hospitsveien, bl.a. benyttes Anne Kures sti samt en sti lengre oppe (se fig. 2.) Det er våren 2008 utarbeidet forslag til reguleringsplan for fortau langs Hospitsveien. Planen er godkjent og det er planlagt bygging i 2009.

Bilde 27 (venstre): Anne Kures sti

Bilde 28 (høyre): Sti lengre oppe i Hospitsveien

Ved Skogen stasjon:

Øverst i Arnulf Øverlands vei er det en snuplass der bl.a. bussene snur. Fra snuplassen er det atkomst til et stort boligområde. Elever som bor her, kan enten følge sti til Jerpefaret, og videre ned Siksakstien til skolen, eller de kan gå ned til snuplassen og krysse veien over til turvei som ender i Grindbakken. Kryssingen nedenfor snuplassen følges utrygg for elevene. Det kan være vanskelig å se elevene for biler som kommer ovenfra og kjører gjennom snuplassen.

Bilde 29: Snuplas med holdeplass

Bilde 30 (venstre): Arnulf Øverlands retning sør

Bilde 31 (høyre): Arnulf Øverlands retning nord

4 Reisevaneundersøkelse

4.1 Dagens reisevaner

Det ble i april 2008 gjennomført en reisevaneundersøkelse blant elever og foresatte på skolen. Resultatene fra undersøkelsen er i det følgende oppsummert. Komplette reisevaneundersøkelse følger som vedlegg.

Undersøkelsen ble gjennomført ved hjelp av spørreskjema med spørsmål til foresatte og til elever. Det er 367 foreldre og barn som har svart på undersøkelsen. Det utgjør en svarandel på 80 prosent. Et utvalg på 80 prosent av en populasjon anses som svært bra for å kunne si noe generelt om reisevaner ved Grindbakken skole.

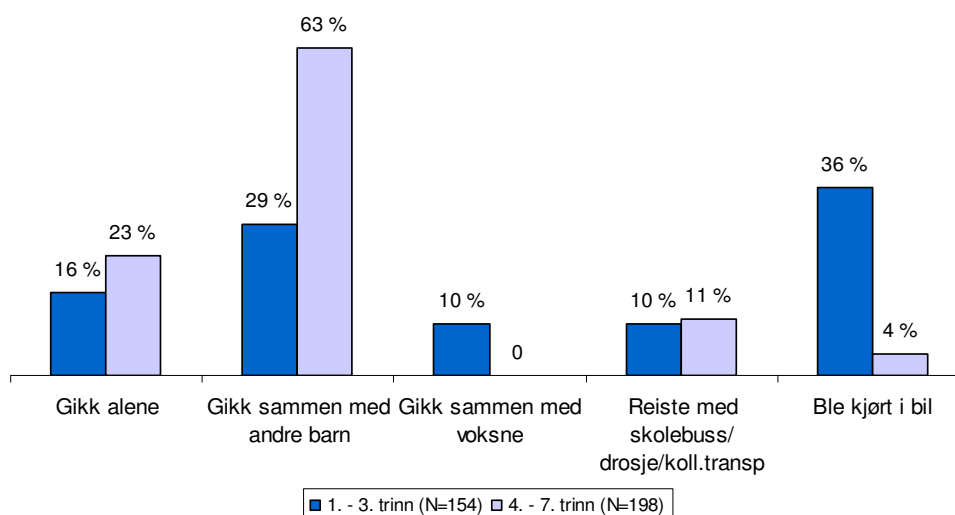
Sykkelpolitikk ved skolen

Elever har tillatelse til å sykle til og fra skolen fra de går i 5.klasse. Før elevene kan starte å sykle, må de ha tatt sykkelprøve. Frem til nå har sykkelprøven vært gjennomført om våren i 4. klasse. Det vurderes om den skal gjennomføres høsten i 5. klasse i stedet. Sykling kan bare skje dersom foresatte har gitt sin tillatelse, elevene bruker hjelm og sykkel er i forskriftsmessig stand.

Nesten alle elevene har sykkel. To biler i husholdningen er mer vanlig enn én. Om lag 70 prosent av foreldrene kjører bil til og fra jobb/skole, mens 12 prosent reiser kollektivt. Hver tredje forelder/foresatt jobber hjemme eller er ikke yrkesaktiv. De fleste elevene har en skolevei på mellom 500 meter og 2 km, og det er noe mer vanlig å ha en skolevei på over 2 km enn under 500 meter.

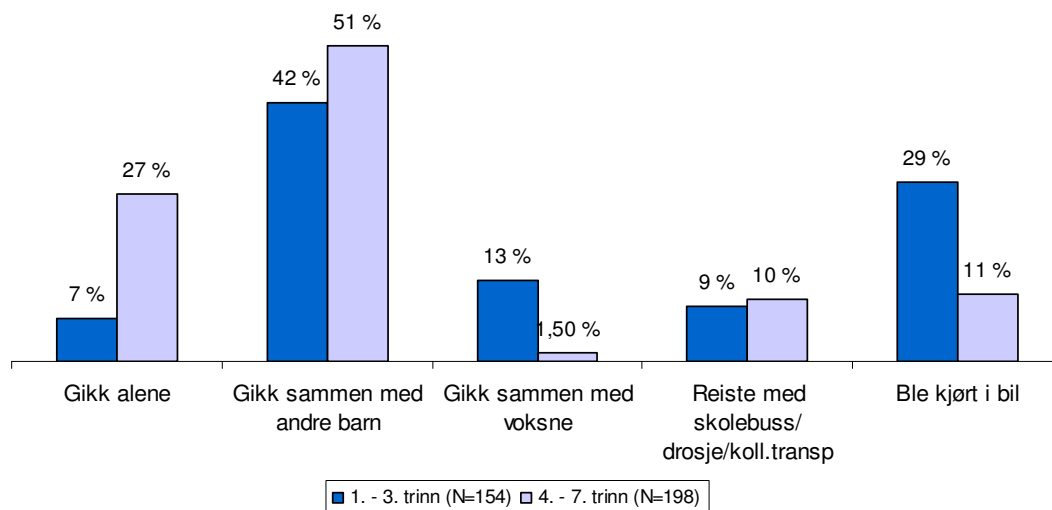
De aller fleste barna går til og fra skolen

På spørsmål om hvordan elevene kom seg til og fra skolen "i går", svarte de fleste at de går til og fra skolen/SFO, enten alene eller sammen med andre barn eller voksne. Hovedtendensen er at barn i de tre laveste årstrinnene (1. -3. årstrinn) blir kjørt av foreldre i større grad enn hva eldre barn blir. En større andel barn i de eldste årsklassene (4.-7. årstrinn) enten går alene eller sammen med andre barn. Det er imidlertid få elever i de høyeste trinnene som blir kjørt.

Figur 2.4 Hvordan elevene kom seg til skolen en dag i april - i følge elevene selv.

Det er visse forskjeller mellom reisen til og fra skolen; det er en større andel barn i de tre laveste årstrinnene som går sammen med andre barn *fra* skolen enn *til* skolen, og det er en lavere andel i de i høyeste årstrinnene som går fra skolen enn til skolen. Undersøkelsen viser samtidig at det er mer vanlig i de tre laveste årstrinnene å bli kjørt til skolen enn fra skolen, mens bildet for de høyeste trinnene er omvendt.

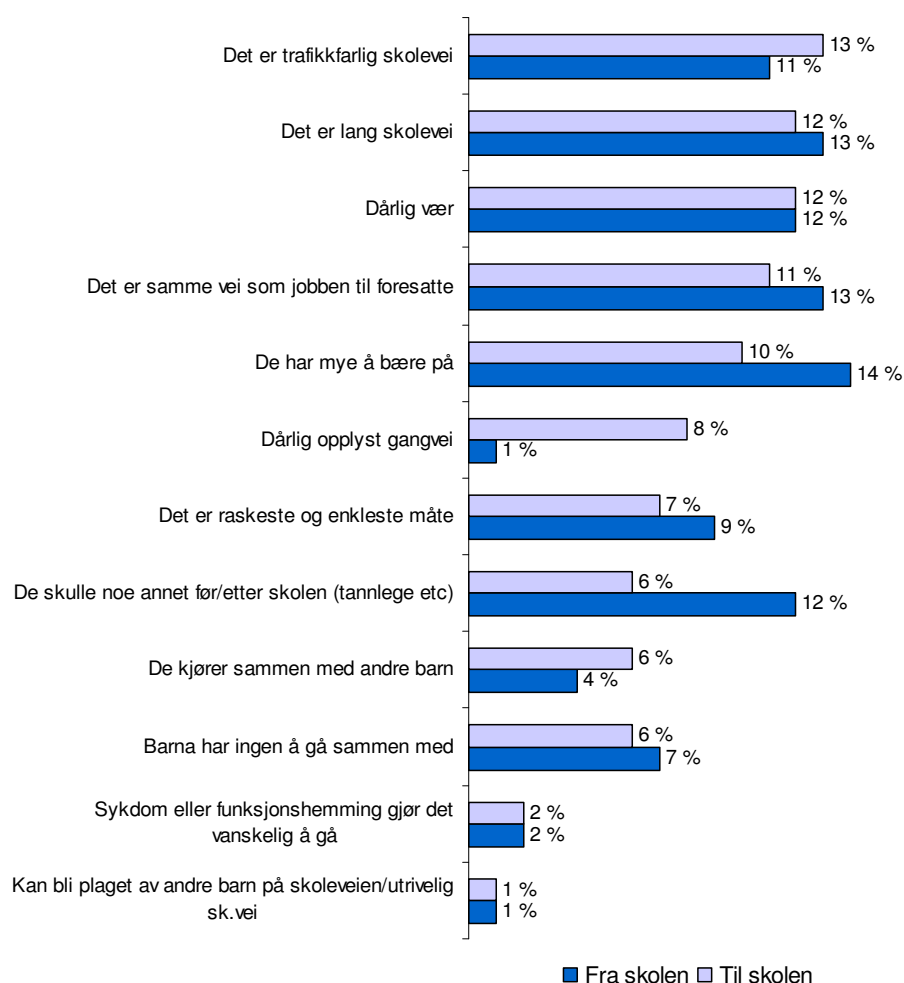

Figur 2.5 Hvordan elevene kommer seg fra skolen en dag i april - i følge elevene selv.

På spørsmål om hvordan elevene kommer seg til og fra skolen i *sommerhalvåret* svarer 54 prosent at de går sammen med andre barn, 13 prosent at de går alene og 11 prosent at de sykler. Mens ingen syklet i april, sykler 1 av 10 i sommerhalvåret (mai, juni, august og september).

Hvorfor kjører foreldrene barna til og fra skolen/SFO?

I *vinterhalvåret* kjører foreldrene/foresatte barna til og fra skolen først og fremst fordi de mener skoleveien er trafikkfarlig og lang, på grunn av dårlig vær og fordi det er samme veien som jobben til foresatte. Det er også noen som kjører barna fordi de har mye å bære på, særlig på hjemveien. Det er svært få som kjører barna fordi de blir plaget på skoleveien.

Figur 2.6 Hvorfor foreldrene kjører barna til og fra skole/SFO i vinterhalvåret. Prosent av antall svar

Argumentene foresatte bruker for å kjøre barna i sommerhalvåret er langt på veg de samme som brukte for vinterhalvåret. Trafikkfarlig og lang skolevei, dårlig vær, at det er samme vei som jobben, at barna har mye å bære på – og at barna skal før eller etter skolen, er de viktigste argumentene. Det er verdt å merke seg at en forholdsvis stor andel foresatte oppgir at de kjører barnet til eller fra skolen/SFO fordi han eller hun har ”mye å bære på”. Dette er en type svar en lett kan forbinde med et påskudd mange foreldre/foresatte kan ha for å kjøre barnet.

Hvorfor barna går eller sykler til skole/SFO – etter foresattes vurdering

Foresatte ble spurt om hvorfor barnet går eller sykler - om det vanligvis gjør en av delene. De kunne krysse av for flere alternativer.

Etter foresattes vurdering går barna fordi ”det er godt for helsen” (22 %), deretter fordi det er ”miljøvennlig”, ”kort vei til skolen” og fordi de ”går sammen med andre barn”. Det er svært få foreldrene som mener at barnet går fordi de selv ønsker å gå sammen med barnet, fordi det ikke finnes andre muligheter enn å gå/sykle, eller fordi det de benytter seg av en følgesvenn-ordning ved skolen. Det er kun 2 prosent som har oppgitt ”følgesvenn-ordning”, dette kan tyde på at dette er en ordning som ikke er vanlig ved skolen.

Det er ingen vesentlige forskjeller mellom de laveste og høyeste årstrinnene med hensyn til hvorfor de går eller sykler.

Svarfordelingen er vist i figur 2.8.

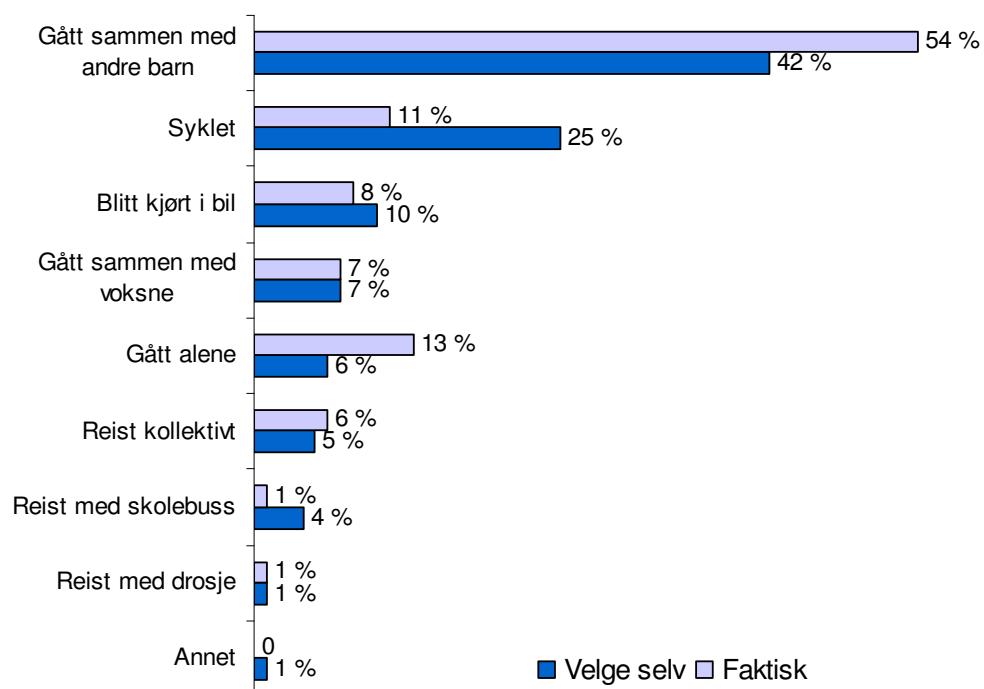
Figur 2.8 Hvorfor barna går eller sykler - foreldrenes vurdering. Prosent

4.2 Hvis barna kunne velge selv

Elevene ble bedt om å oppgi hvordan de helst ville komme seg til og fra skolen. Svarene ble sammenholdt med hva de oppgav som reisemåte for sommerhalvåret.

Hvis elevene selv kunne velge ville hver fjerde ha syklet. Til sammenligning er det bare én av 10 som sykler i sommerhalvåret. Det er tilsvarende færre som vil gå sammen med andre barn.

Svarfordelingen er vist i figur 2.9.

Figur 2.9 Hvordan elevene helst vill komme seg til og fra skolen. Prosent

4.3 Kommentarer fra foresatte/elever

Det er svært mange som har kommentert skoleveien, både foresatte og elever.

Det er i hovedsak tre tema kommentarene fra foresatte og elever dreier seg om. Disse kan sammenfattes som følger;

- bilene kjører fort på skoleveien
- det er glatt og mørkt vinterstid langs Siksakstien
- manglende fortau (Måltrostveien, Grindbakken, Svarttrostveien og nevnes bl.a.) og fotgjengerfelt (Lille vannsvn og Jerpefaret nevnes bl.a.).

I tillegg kommenteres det at skoleveien er bratt og lang, og at det ikke er tilrettelagt for å reise kollektivt. Det er også enkelte positive kommentarer. Noen elever skriver at de har en fin og trygg skolevei.

4.4 Oppsummering

Kort fortalt viser undersøkelsen følgende:

- De fleste elevene har en skolevei på mellom 500 meter og 2 km
- Det er omtrent like store andeler blant elevene som har under 200 meter til nærmeste holdeplass som har henholdsvis mellom 200 og 500 meter og over 1 kilometer
- De fleste elevene på alle trinn går til og fra skolen, ofte i følge med andre barn
- 3 av 10 elever i de tre laveste årstrinnene blir kjørt av foreldrene til skolen
- Om lag halvparten av elevene må skifte transportmiddel underveis til eller fra skolen dersom de skal ta buss til eller fra skolen
- 1 av 10 elever sykler til skolen i sommerhalvåret
- Flere elever ønsker å sykle til skolen
- Foresatte kjører barna til og fra skolen først og fremst fordi barna har mye å bære, fordi de mener skoleveien er trafikkfarlig og lang, på grunn av dårlig vær og fordi det er samme veien som jobben til foresatte. Det er små forskjeller mellom sommer- og vinterhalvåret med hensyn til kjøring
- Mange mener skoleveien (bl.a. Grindbakken, Måltrostveien og Trostefaret) er trafikkfarlig
- Mange mener Siksak-stien er for glatt om vinteren
- Mange mener at skoleveien mangler fortau og fotgjengerkryssinger langs deler av veien

5 Mulige mobilitetstiltak

5.1 Hovedutfordringer og mål

Reisevaneundersøkelsen viser at forholdsvis mange elever ved Grindbakken skole går til og fra skolen. Det er imidlertid ca. 30 % som har svart at de blir kjørt. Dersom en skalere dette opp til å omfatte alle på skolen, vil det si at ca. 135 elever blir kjørt.

Stor trafikk foran skolens inngang medfører en uoversiktlig og trafikkfarlig situasjon om morgenen. I tillegg belastes skoleveiene der barna ferdes med unødig trafikk. Mange har svart at de synes skoleveien er trafikkfarlig.

Ufordringen blir å få enda flere elever til å gå og sykle, samt å tilrettelegge for at barna kan ferdes trygt til/fra skolen.

Gå og sykle

- Utfordring: Mange foreldre kjører barna til skolen. Dette skaper en uoversiktlig og trafikkfarlig situasjon ved skolen, spesielt om morgenen. Det genererer også uønsket trafikk i nærområdet og langs skoleveien. Flere elever ønsker å sykle.
- Mål 1: Øke antall elever som går og sykler.

Trafikksikker skolevei

- Utfordring: Ved skolen vil en reduksjon i antall elever som kjøres avhjelpe situasjonen noe. Infrastruktur langs skoleveien er ikke tilrettelagt
- Mål 2: Forbedret trafikksikkerhet.

Kompetanse og holdninger

- Utfordring: Elevene trenger tilstrekkelig kompetanse for å kunne ferdes trygt i trafikken. Foreldre kjører av praktiske årsaker - og av vane. De trenger informasjon om nytten ved at barna går eller sykler, samt hvordan det også kan forenkle hverdagen for dem.
- Mål 3: Økt kompetanse blant elever og endrede holdninger blant foreldre

I de påfølgende avsnitt er det beskrevet hvilke generelle tiltak som kan være aktuelle for å nå målene. I kapittel 6 presenteres spesifikke tiltak for Grindbakken skole.

5.2 Generelle tiltak for å nå mål 1: Øke antall elever som går og sykler

Følgevennordning (www.folgevenn.no)

En følgevenn er en voksen som følger egne og/eller andres barn på skoleveien; til fots og/eller med buss, bane etc. En liknende ordning er gåbuss. En følgevenngruppe er flere voksne som samarbeider om å følge en bestemt gruppe barn. Når en følgevenn går sammen med barna, kalles også disse en følgevenngruppe. Barn som går til og fra skolen får trafikkerfaring, fysisk aktivitet og sosial læring. De yngste skolebarna har spesielle behov i trafikken, og bør ikke gå skoleveien uten følge av en voksen. Mange foreldre synes det er tidkrevende å følge barn til skolen hver dag. Dersom foreldre går sammen om å følge hverandres barn i gruppe blir tidsbelastningen på hver av foreldrene mindre. Med følgevenn på skoleveien får barna kunnskap, erfaringer og holdninger om trafikk gjennom alle årstidene. Sammen med følgevenngruppen blir barna oppmerksom på spesielle utfordringer på sin skolevei. Målet er at barna på sikt kan gå trygt til skolen uten følge av en voksen. Hvis flere barn følges til skolen, reduseres også biltrafikken ved skoleporten.

Hvordan organisere en følgevenngruppe (www.folgevenn.no)

Følgevenngrupper organiseres av foreldre. Men det er fint hvis skolene legger til rette for at foreldre kan organisere seg.

- Ta initiativ ved førskoledagene våren før skolestart i 1. klasse. Du kan i tillegg be en lærer sette opp "følgevenn" som tema på første foreldremøte etter skolestart.
- Ta kontakt med mulige følgevenner i nabolaget.
- Samle de voksne i følgevenngruppen og planlegg en fast rute for henting av barna. Bruk gjerne et kart. Gå ruten sammen. Finn utfordringer på skoleveien.
- Lag en liste som viser ukedager, ansvarlig følgevenn med telefonnummer, møteplasser og klokkeslett. Forslag til skjema og ferdig utfylt eksempel, finnes på www.folgevenn.no
- Bli enige om et system for å varsle fravær
- Bli enige om eventuell uniformering for barn eller voksne (f.eks. refleksest, caps eller annet?)

Motivasjonskampanjer

Det arrangeres årlig gå-aksjoner i regi av Oslo kommune. NAF arrangerer i samarbeid med Gjensidige årlige sykkelkonkurranser for 10 – 12 åringer på våren. Målet med dette tiltaket er å bidra til økt trafikkforståelse. Det konkurreres på skolenivå, distriktsnivå og landsnivå. 3 gutter og 3 jenter går videre til internasjonal finale. (Se www.naf.no, søk på "sykkelkonkurranse"). Skolene kontaktes direkte av hhv. kommunen for gå-aksjonen og av lokalavdelingen i NAF for sykkelkonkurransen.

Snarveier

Mange skolebarn finner snarveier til og fra skolen. Ofte kan en snarvei gi tryggere skolevei med mulighet for utfoldelse og lek. Snarveien kan trenge en opprustning eller bedre tilretteleggelse. Enkelte snarveier kan imidlertid være trafikkfarlige, og det er hensiktsmessig å lede barna utenom snarveien til mer trafikksikker vei. Snarveier kan for eksempel registreres ved å benytte det digitale verktøyet "barnetråkk" (www.statkart.no), eventuelt tegne inn på utdelte kart.

Sykkelparkering

Det bør være tilstrekkelig med sykkelparkeringsplasser for elever og ansatte. Gode sykkelstativer sikrer at de parkerte syklene står ordentlig og sender et signal om at sykling er en ønsket aktivitet. Sykkelparkering under tak vil øke kvaliteten på sykkelparkeringen og holde sykkelene tørr.

Info til foreldre

Det er ofte foreldrenes situasjon med hensyn til tid og praktiske forhold, samt deres holdninger som er avgjørende for om elevene går til og fra skolen. Det er viktig at foreldrene informeres allerede før skolestart om viktigheten av og fordelene med at barna går. De bør også informeres om hvilke muligheter som finnes - for eksempel følgevennordningen. De foreldrene som *må* kjøre, informeres om kjøremønster ved skolen, alternative stoppmuligheter etc.

5.3 Generelle tiltak for å nå mål 2: Trafikksikker skolevei

Infrastrukturtiltak

Langs skoleveien og ved skolen kan det være behov for fysiske tiltak for å bedre trafikksikkerheten. Manglende fortau og uoversiktlige kryss, spesielt ved høy trafikk, fører til at barna føler seg utrygge. Tiltak som for eksempel skilting, etablering av fortau, belysning, fartshumper m.m. kan gi en tryggere skolevei. Oftest er det voksne/fagpersonell som definerer trafikkfarlige kryss og veier. Det kan også være en idé å la elevene tegne og merke av på kart hvor de føler seg utrygge.

Stoppunkt

Dersom det ikke er tilrettelagt for hvor biler kan stoppe ved skolen, kan situasjonen bli kaotisk og det kan oppstå farlige situasjoner ved for eksempel rygging, parkering på fortau, etc. En reduksjon i antallet som kjører til skolen vil selvfølgelig avhjelpe situasjonen, men det vil som regel være noen som kjører likevel. Fysiske tiltak for å forbedre situasjonen ved skolen kan være aktuelle og det er også viktig med info til foreldre om situasjonen. Det kan i tillegg være aktuelt å se på alternative stoppunkt lenger unna skolen, slik at elevene går det siste stykket.

Skolepatrulje

Etablere skolepatrulje ved fotgjengerkryssinger. Det kan være aktuelt å supplere skolepatruljen med foreldrevakter. Dersom det er gjentatte tilfeller av ulovlig eller farlig kjøring, kan foreldrevaktene informere bilistene på stedet.

5.4 Generelle tiltak for å nå mål 3: Økt kompetanse blant elever og endrede holdninger blant foreldre

GÅ TIL SKOLEN - Pedagogisk undervisningsmaterieell til bruk i grunnskolen

Det pedagogiske undervisningsmaterialet er utviklet med det formål å øke elevenes kompetanse omkring klima, miljø, trafikk og egen helse. Gjennom kunnskaper og holdningsendringer er intensjonen at elevene skal endre sine vaner når det gjelder hvordan de kommer seg til og fra skolen.

Med bakgrunn i kompetansemålene i LK06 er det utarbeidet ulike undervisningsopplegg som kan brukes i sin helhet, eller tilpasses etter ulike behov og ønsker. Det er lagt vekt på tverrfaglighet og at elevene skal lære ved bruk av ulike læringsstrategier (jf. Dunn og Dunn), og gjennom flere intelligenser (jf. Howard Gardner). Videre er det utarbeidet en ressursmappe med faktastoff som lærere eller annet pedagogisk personale kan bruke direkte i undervisningen, eller som bakgrunnsinformasjon/kunnskap i forbindelse med undervisningsoppleggene som er utarbeidet.

Skolene får en CD-rom som inneholder:

1. Ressursmappe. Denne er delt i ulike kapitler som omhandler:

- Hvorfor elever bør gå til skolen
- Fysisk aktivitet og helse blant barn og unge
- Forskning om aktive barn
- Energiforbruk ved ulike aktiviteter
- Fakta om Co2 og klima
- Nyttige nettadresser

2. Undervisningsopplegg for elever i grunnskolen

- **Bolla Pinnsvins første skoledag** – et rollespill tenkt brukt i forbindelse med skolestart – et av de første møter med elevene og deres foresatte.
- **Trafikkheksa** – et tverrfaglig undervisningsopplegg der elever på småtrinnet arbeider etter storylinemetoden. Gjennom lek og læring arbeider de med trafikkopplæring, matematikk, skriftlig og muntlig norsk. Spennende fysikk- og kjemiekspirimeter gir kunnskap om energi og bevegelse, natur og klima.
- **Skoleveien** – viser hvordan elevenes arbeid med foto, bilderedigering og tekstsaking kan brukes i informasjonsmateriell (brosjyrer eller fotoutstilling).
- **Jakten på den grønne diamant** – tar elevene med på en reise gjennom Norge eller Europa. Ved ankomst til ulike reisemål åpnes "resekassen" med dens innhold. Elevene må registrere hvor mange kilometer de har gått og når ikke fram til neste reisemål uten å ha gått en viss lengde.
- **Et lite skritt for meg – et stort for verden...** – et tverrfaglig undervisningsopplegg for elever på mellomtrinnet. Natur og miljøperspektivet er i fokus og realfag som fysikk og kjemi har derfor en sentral plass i dette opplegget. Dette er dessuten fag som fra sentralt hold ønskes å gi et løft i skolen. Her får elevene gjennom økt kompetanse, praktiske øvelser og arbeid med teknologi og design, trolig et mer bevisst forhold til bevegelse og energiforbruk.
- **Hvorfor gå til skolen?** – et metodisk opplegg som viser hvordan man kan legge til rette for diskusjoner, kreativitet og etiske drøftinger gjennom muntlig bruk av språket.

Figur 4: Bolla Pinnsvins første skoledag

Endrede holdninger

Et spesiallaget infoskriv til foreldre om nytten av at barna går på skolen er et aktuelt tiltak. Samtidig vet man at foreldrene mottar mye "papirer/info" fra skolen, spesielt ved skolestart, da alt er nytt. Det er derfor viktig å benytte alle fora foreldrene deltar i; infomøter, foreldremøter etc. Deltakelse fra personer som jobber med trafiksikkerhet, miljø kan forsterke effekten på møter. I tillegg kan skolens hjemmeside være en viktig infokanal.

6 Anbefaling av mobilitetstiltak

6.1 Innledning

I de følgende avsnitt er det presentert aktuelle mobilitetstiltak for Grindbakken skole. For hvert tiltak er dagens situasjon beskrevet, samt hvilke tiltak som er vurdert. Det er videre anbefalt om det anbefales å gå videre med tiltaket. Tiltakene som presenteres er kun forslag – skolen må selv vurdere om dette er tiltak de ønsker å gå videre med. Det anbefales at det nedsettes en arbeidsgruppe på skolen som jobber videre med en konkret handlingsplan. Mobility Oslo kan veilede skolen med søknader for gjennomføring av tiltak, utarbeidelse av statuskart m.m.

6.2 Gå og sykle

Mobilitetstiltak	Dagens situasjon	Forslag til tiltak
Mål 1: Øke antall elever som går og sykler		
Følgevennordning	Det er få som har organisert følgevennordning på skolen.	Distribuere informasjonsmateriell om følgevennordning. Brosjyre deles ut og informasjonen legges ut på skolens nettsider.
		Orienter og oppfordre på foreldremøter, spesielt viktig med 1. trinn.
		Dele ut klasselister med adresser og telefonnummer, slik at foreldre kan organisere seg.
Motivasjonskampanjer	Skolen deltar i årlig gå-aksjon og sykkelaksjon.	Fortsette å delta på gå-aksjon og i sykkelkonkurranse.
Snarveier	Det er mange snarveier innen skolekretsen.	Registrere hvilke snarveier som benyttes mye (for eksempel "barnetråkk"-applikasjonen tidligere beskrevet benyttes). Vurdere behov for evt. vedlikehold eller forbedring av de mest brukte snarveiene.

Sykkelparkering	Det er få sykkelstativer på skolen.	Sette opp sykkelstativer på to områder: 1) ved parkeringsplass og 2) på øvre plan. Registrere antall som sykler til skolen (dette kan for eksempel være en elevoppgave). Det bør være rom for at noen flere sykler enn antall sykkelparkeringsplasser som etableres. Samtidig bør det vurderes behov for sykkelstativer for de ansatte.
Info til foreldre	Foreldre mottar generell info fra skolen i form av infoskriv og info på skolens internettside.	Utarbeide et fakta-ark basert på info i Faktaperm om hvorfor barna bør gå og ikke bli kjørt helse- og miljøeffekter (barna synes det er gøy m.m.). Deles ut sammen med info om følgeveinnordning.
		Utarbeide et kart som viser eventuelt anbefalte gå-/sykkeleruter til skolen. Dersom skolepatrolje etableres, legges dette inn på kartet. Innspill fra elevene: "slik vil vi ha det" kan benyttes som grunnlag.
		Informere om at det er 30 km/t i Måltrostveien.
		Utarbeide <i>Trafikknytt</i> som legges ut på internettsidene for eksempel 4 ganger i året.
		Trafikk tas opp som et eget tema på første foreldremøte.

6.3 Trafikksikker skolevei

Mobilitetstiltak	Dagens situasjon	Forslag til tiltak
Mål 2: Forbedret trafikksikkerhet		
Infrastrukturtiltak	Manglende skilting av skolevei.	Sette opp skilt "Barn – skole" i tilknytning til skolen Aktuelle punkt: • Grindbakken der turvei krysser, • Måltrostveien før Trostefaret • Evt- i Lillevannsveien ved Voksenlia stasjon Kommentar fra Trafikkplanseksjonen i Samferdselsetaten: <i>Fareskiltet "barn" settes normalt bare opp i den veien skolen har adkomst fra. Slik skilting er normalt heller ikke aktuelt i en vei som ligger inne i et område med 30-sone. Oppsett av fareskiltet "barn" i Grindbakken, Måltrostveien og Lillevannsveien er derfor ikke aktuelt.</i>
	Høy hastighet i Måltrostveien	Måltrostveien er 2 km lang, og er kun skiltet med 30 km/t ved innkjøring fra Ankerveien. Det bør vurderes å supplere med ett skilt, for eksempel ved Trostefaret. Eventuelt kan flere fartshumper etableres. Skolen kan be om at det gjennomføres en fartskontroll..
	Dårlig belysning i rundkjøring i enden av Måltrostveien	Ny og oppgradert belysning.
	Manglende fartshumper i en rekke veger.	Supplere med fartsdumper: • I Voksenkollveien v/ Voksenkollen stasjon (Det skal nylig være etablert en fartshump øst for Voksenkollen stasjon, det bør vurderes om

		dette er tilstrekkelig) • I Voksenkollveien mellom Thorleif Haugs vei og Voksenåsen* • Måltrostveien ved Trostefaret • Røslungveien • Svarttrostveien • Grindbakken der turvei krysser Vurdere om det er aktuelt med opphøyd gangfelt.
	Manglende fortau i Voksenkollveien. Det bor mange barn i tun langs veien, og det kommer sannsynligvis flere utbygginger. Voksenkollveien er atkomstvei til hotell og konferansesenter, det er en del "fremmedtrafikk" langs veien.	Anlegge fortau langs Voksenkollveien mellom Arnulf Haugs vei og Hospitsveien.*
	Kryssing ved snuplass/bussholdeplass i enden av Arnulf Øverlands vei er uoversiktlig.	Forlenge fortauet på bussholdeplass-siden frem til der turveien starter på andre siden.* Kryssingen kommer da på rettstrekning med bedre sikt. Alternativt be bussene parkere lengre bak på holdeplassen så de ikke hindrer sikt for kjørende.
	Parkering langs boliggate gjør trafikkbildet uoversiktlig og vanskeliggjør brøyting.	Forby parkering i Trostefaret, Røslungveien og i Grindbakken. Vurdere om det kun skal gjelde på dagtid, evt. innføre datoparkering.
Stoppunkt	Ingen alternative stoppunkt benyttes i dag. Foresatte slipper av elevene langs fortau ved skolen.	Aktuelle stoppunkt: • Lillevannsveien ved Røslungveien (er det mulig å få til en stopplomme?). Forutsetter flere fartshumper i Røslungveien og Svarttrostveien. • Hospitsveien før kryss ved Lillevannsveien? • Busslomme <i>Grindbakken</i> i Arnulf Øverlands vei Stoppunkt markeres på statuskart som deles ut

Skolepatrulje	Skolen har i dag ingen skolepatrulje.	Skolen ønsker skolepatrulje, bl.a. ved Voksenlia stasjon. Her er det pga dårlig sikt ikke forsvarlig med skolepatrulje. Skolen kan etablere foreldre-vakter i stedet.
Atkomst	Elever som kommer fra Måltrostveien følger samme vei som kjørende til parkeringsplass inn til skolens område.	Oppfordre elever til å benytte sti til venstre for transformator.
Annet	Vegetasjon hindrer sikt. 	Oppfordre til klipping av hekker /vegetasjon.

* Trafikkplanseksjonen i Samferdselsetaten vurdere tiltaket som aktuelt i forbindelse med Aksjon skolevei 2009 eller senere.

6.4 Kompetanse og holdninger

<i>Mobilitetstiltak</i>	<i>Dagens situasjon</i>	<i>Forslag til tiltak</i>
Mål 3: Økt kompetanse blant elever og endrede holdninger blant foreldre		
Pedagogisk undervisningsmaterieell	"Gå-atferd" i 2. og/eller 3. trinn. Forberedelse til sykkelprøve i 4. eller 5. trinn. Sykkelprøven tas vanligvis høsten i 5. trinn.	Infomøte med lærere avholdes høsten 2008. Skolen vurderer hvordan opplegget kan tilpasses deres læringsplan. Tilpasset pedagogisk opplegg benyttes i undervisningen
Endrede holdninger	Forholdsvis mange foreldre kjører barna til og fra skolen – det er et ønske fra skolen om at flest mulig av elevene skal gå eller sykle.	Utarbeide et spesiallaget infoskriv til foreldre om nytten av at barna går på skolen. Faktaperm kan brukes som utgangspunkt.
		Orienterer på infomøter og foreldremøter, eventuelt med deltakelse fra "fagfolk"
		Jevnlige oppfordringer på skolens internettside
		Presentasjon av elevenes arbeider i forbindelse med det pedagogiske opplegget